

Захист цивільного населення під час збройного конфлікту

анотований бібліографічний список
2019. – Вип. 25 (1 - 10 вересня). – 10 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Корнієвський О. А.** Діяльність громадянських об'єднань України з вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб / О. А. Корнієвський // Вчені зап. Тавр. нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія : Іст. науки. – 2019. – Т. 30 (69), № 2. — С. 23-29. *Акцентовано увагу на тому, що на переобрання громадським сектором України частини функцій держави у вирішенні проблем цієї соціальної групи суттєво впливає фінансова підтримка закордонних донорів. Особливий акцент зроблено на тому, що суттєвою перешкодою інтеграції переселенців у місцевих громадах є законодавча неврегульованість їхньої повноцінної участі в політичному житті територіальних громад.* Текст: http://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/2_2019/7.pdf

2. **Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 22 лют. 2019 р.) : у 2 ч. / М-во внутр. справ України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Юрид. ф-т ; [упоряд. Л. В. Межевська ; редкол.: А. Є. Фоменко та ін.]. — Дніпро : Біла К. О., 2019. – **Ч. 1 : Гуманітарні виміри правової держави. Кримінальна відповідальність та розслідування злочинів.** 148 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: В76650-1* Зі змісту: *Житлове питання для переселенців: шляхи вирішення / А. Х. Маргулов. – С. 94-95.*

3. **Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Дніпро, 22 лют. 2019 р.) : у 2 ч. / М-во внутр. справ України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Юрид. ф-т ; [упоряд. Л. В. Межевська ; редкол.: А. Є. Фоменко та ін.]. — Дніпро : Біла К. О., 2019. – **Ч. 2 : Актуальні проблеми державотворення та правотворення. Розвиток цивілістики.** — 152 с.

Шифр зберігання в Бібліотеці: В76650-2 Зі змісту: Щодо визначення поняття гарантій прав і свобод внутрішньо переміщених осіб / Л. Р. Наливайко, А. Ф. Орєшкова. – С. 99-102.

Статті з періодичних видань

4. **В Україні з'явився реєстр ветеранів війни** // Юрид. вісн. України. — 2019. — 23 серп. – 5 верес. (№ 34/35). — С. 9. Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України створив Єдиний державний реєстр ветеранів війни. Як зазначила міністр у справах ветеранів Ірина Фріз, зроблено всі необхідні кроки для нормативно-правового регулювання розробки реєстру – закон, підзаконні акти. За словами Ірини Фріз, наступними кроками буде розробка й створення ІТ-системи реєстру. Зазначено, що до реєстру планується вносити інформацію про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед державою, постраждалих учасників Євромайдану 2013 – 2014 років і членів їх сімей.

5. **Вітович І. Як виглядає «їхній Крим»?** / Ігор Вітович // Україна молода. — 2019. — 6 - 7 верес. (№ 99). — С. 4. Йдеться про доповідь Генерального секретаря ООН щодо прав людини в окупованому Криму, у якій зазначено про численні порушення з боку окупаційної влади. Доповідь під назвою «Стан справ у галузі прав людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, Україна» є частиною виконання резолюції, ухваленої Генеральною асамблеєю ООН у грудні 2018 року, повідомляє «Радіо «Свобода». Доповідь, яку оприлюднили на сайті організації, базується на відомостях, отриманих від Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ). Текст: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3503/2006/136969/>

6. **Дворічне вивчення англійської** // День. — 2019. — 5 верес. (№ 160). — С. 2. Йдеться про те, що у Дніпрі дітям учасників операції Об'єднаних сил та підліткам із вразливих категорій пропонують безоплатну дворічну програму від Посольства США Access, під час якої діти можуть поглибити знання англійської мови, більше дізнатися про

культуру та історію США. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/dvorichne-vyvchennya-angliyskoyi>

7. **Жичко В. "Пора прекратить вдалбливать людям в голову мысль о том, что за линией разграничения остались только пособники оккупантов"** / Вера Жичко // Факты и коммент. — 2019. — 5 – 11 сент. (№ 34). — С. 7. *Висвітлено питання, пов'язані із можливістю повернення додому внутрішньо переміщених осіб (ВПО), які залишили окуповані території Донецької та Луганської областей через російську збройну агресію на Сході України. Наведено матеріали інтерв'ю з патріотично налаштованими переселенцями, про те, чи повернуться вони, якщо Донбас деокупують. Проінформовано, що згідно зі звітом Національної системи моніторингу "Ситуація з внутрішньо переміщеними особами в Україні" станом на грудень 2018 року, підготовленим спільно Міжнародною організацією з міграції (МОМ) та Міністерством з питань тимчасово окупованих територій України, осіб, які б хотіли повернутися – небагато. Наразі готові повернутися на деокуповані території після завершення конфлікту тільки 23 % опитаних.* Текст: <https://fakty.ua/316817-moya-znakomaya-v-donecke-podderzhavshaya-russkij-mir-spilas-a-ee-muzh-i-syn-pogibli-v-opolchenii>

8. **Зенталь О. За прикладом Матері Терези** / Олеся Зенталь // Уряд. кур'єр. — 2019. — 7 верес. (№ 171). — С. 6. *З нагоди Міжнародного дня благодійності розглянуто поняття "благодійність", її зародження на наших історичних теренах – Київській Русі. Прослідковано розвиток інституту благодійності й окреслено напрями та форми діяльності сучасних благодійних організацій. Охарактеризовано окремі положення Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації". Розглянуто діяльність благодійних організацій України. Так, Благодійний фонд "Ти не один" допомагає нужденним — тяжкохворим дітям з усієї України, зокрема здобувати освіту, а також сприяє реабілітації воїнів АТО/ООС, діяльності волонтерів і паралімпійців. Прикладом об'єднання*

тих, хто надає допомогу, є Центр взаємодопомоги "Спасемо Україну", який створено як платформу для координації діяльності та взаємодії благодійних організацій, волонтерів, християнських церков та інших організацій, що надають допомогу в прифронтових містах на Сході України найбільш вразливим та малозахищеним верствам населення.
Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/za-prikladom-materi-terezi/>

9. **Коваль Л. Переселенці навчаються пенсійної процедури /** Любомира Коваль // Уряд. кур'єр. — 2019. — 3 верес. (№ 167). — С. 3. *Проінформовано, що Кабінет Міністрів вніс суттєві зміни до порядку призначення (відновлення) соцвиплат для внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Як відомо, реалізація прав ВПО, зокрема на пенсійне забезпечення, здійснюється відповідно до законодавства України, а саме Закону "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" від 20.10.2014 року № 1706 та деяких постанов Кабінету Міністрів. Постановою Кабміну від 21.08.2019 року № 788 внесено суттєві зміни, зокрема до Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженому постановами Кабміну від 08.06.2016 року № 365 "Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам" та від 05.11.2014 року № 637 "Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам". На що саме слід у першу чергу звернути увагу вимушеним переселенцям та членам їхніх родин, розповіла заступник голови правління Пенсійного фонду Ірина Ковпашко.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/pereselenci-navchayutsya-pensijnoyi-proceduri/>

10. **Куш П. Донецька "руська осінь": дожити до весни! /** Павло Куш // Уряд. кур'єр. — 2019. — 5 верес. (№ 169). — С. 3. *Висвітлено ситуацію в окупованих районах Донецької області. Зазначено, що цьогорічний першовересневий День знань став особливим для жителів тимчасово окупованого Донецька. Адже з 1 вересня у так званій республіці ціни на послуги водопостачання збільшилися майже вдвічі, а квартплата й*

вивезення сміття — на третину. Наголошено, що доки персони, які п'ять років тому зі зброєю в руках підтримали "руську весну" і допомогли віроломним сусідам окупувати частину території українського Донбасу, з'ясовують, хто з них більший герой, у пересічних заручників "руського міра" інші клопоти. Зустрівши чергову окупаційну "руську осень" із підвищенням цін на житлово-комунальні послуги, люди із середньою зарплатою 6 тисяч рублів (2 тисячі 200 гривень) чи взагалі безробітні не приховують, що із настанням холодного осінньо-зимового періоду перспективи дожити до весни для багатьох із них видаються дуже не перспективними. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/donecka-ruskaya-osyen-dozhiti-do-vesni/>

11. Куш П. На окупованій території Донбасу досі затоплені близько 40 вугільних шахт / Павло Куш // Уряд. кур'єр. — 2019. — 30 серп. (№ 165). — С. 4. *Висвітлено ситуацію, пов'язану із затопленням шахт на окупованих територіях Донбасу: у Донецьку, Макіївці, Єнакієво та Горлівці. Зазначено, що після окупації цих міст проросійськими незаконними збройними формуваннями і закриття шахт жителі гірницьких міст і селищ стурбовані темпами піднімання до поверхні підземних вод на зруйнованих і розграбованих вугледобувних підприємствах. З огляду на ситуацію на окупованій території, точну кількість таких підтоплених руїн назвати важко, проте навіть за цих умов експертам із міжнародних організацій достеменно відомо про 39 закритих і затоплених шахт по той бік лінії розмежування. Серед них є особливо небезпечні, оскільки у підземних виробках зберігаються токсичні відходи. Наведено коментар експерта ОБСЄ з екологічних питань Дмитра Аверіна щодо погіршення ситуації й можливих її наслідків для Донбасу.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/na-okupovanij-teritoriyi-donbasu-dosi-zatopleni-bl/>

12. Куш П. Як де-юре перетворити на де-факто / Павло Куш // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 3. *Проінформовано, що у*

міських школах Слов'янська на Донеччині з початком нового навчального року немає перших класів з російською мовою навчання. Торік таких класів у всіх загально-освітніх школах (ЗОШ), а їх у місті понад два десятки, було лише два, а тепер викладання для першокласників передбачено тільки українською. Зазначено, що у відділі освіти Слов'янської міської ради такі зміни пояснюють, насамперед, відповідними вимогами мовного законодавства. Але де-факто російська у шкільній програмі в окремих областях стає реальною з огляду на звернення батьків до місцевих відділів освіти із проханням створити умови для вивчення цієї мови. Наголошено, що мовне питання тут далеко не однозначне: у 2001 році під час перепису українцями вважали себе 73 % місцевих жителів, росіянами — 23,6 %. Проте українську рідною мовою назвали 42,61 % слов'янців, а російську — 55,68 %. Початок гібридної війни, майже тримісячна окупація проросійськими збройними формуваннями й визволення міста, безумовно, позначилися на свідомості жителів, але місто й надалі залишається переважно російськомовним. А тому українські класи першокласників — то лише перші кроки до поширення і зміцнення ролі державної мови у всіх сферах життя людей, які ще не забули, що вони українці. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/u-miskih-shkolah-slovyanska-bilshe-ne-bude-pershih/>

13. **Мирний М. "Кожен голос впливає"** / Микола Мирний // День. — 2019. — 5 верес. (№ 160). — С. 4. *Йдеться про те, що переселенці закликають народних депутатів України зустрітися із ініціаторами законопроекту № 6240 "Про внесення змін до деяких законів України (щодо виборчих прав внутрішньо переміщених осіб та інших мобільних усередині країни громадян)", обговорити та, ухвалити його, надати їм право та можливість голосувати за місцем фактичного проживання до 31 грудня 2019 року.* Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobyci/kozhen-golos-vplyvaye>

14. **Міщенко І. Батьки першокласників частіше обирають українську мову** / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 4 верес. (№ 168). — С. 3. *Повідомлено, що у 306 класах Луганської області діти здобуватимуть освіти українською мовою, і лише в одинадцяти — російською. Кількість охочих навчатися українською у перших класах на Луганщині зроста порівняно з минулим навчальним роком на 1073 учні (з 4181 до 5254 тисяч дітей). Зазначено, що загалом у 278 закладах загальної середньої освіти Луганщини з нинішнього вересня навчатимуться 54 тисячі школярів.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/batki-pershoklasnikiv-chastishe-obirayut-ukrayinsk/>

15. **Міщенко І. Восени у прифронтовому Кримському лічитимуть подарованих курчат** / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 7 верес. (№ 171). — С. 4. *Проінформовано, що в селі Кримське Луганської області, з околиць якого можна розгледіти позиції ворожої сторони за лінією розмежування, очікують, що у вересні представники громадської організації "Країна вільних людей" привезуть та роздають курчат і корми для 90 подвір'їв. Зазначено, що така допомога надається в межах першої частини проекту "Надзвичайна підтримка сільськогосподарських засобів до існування у важкодоступних районах уздовж лінії розмежування". Громадські активісти роблять це спільно з Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН (FAO) за фінансування Центрального фонду реагування на надзвичайні ситуації ООН (CERF). Місцеві жителі відзначають, що цьогоріч 41 родина, переважно інваліди та матері-одиначки, вже отримали таку допомогу: їм видали по тридцять добових курчат.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/voseni-u-prifrontovomu-krimskomu-lichitimut-podaro/>

16. **Міщенко І. Місія клоунів-лікарів додає світла в життя дітей** / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 7 верес. (№ 171). — С. 12. *Йдеться про візит представників організації RED NOSES*

Clowndoctors International (члени організації спеціалізуються на лікарняній клоунаді, яка лікує гумором) до Северодонецька. Зазначено, що "Міжнародна організація "Червоні носи" — партнери Червоного Хреста — працюють в 11 країнах світу, а до інших приїжджають з місією добра. Акцентовано, що учасники місії, разом з представниками Товариства Червоного Хреста України, за три тижні відвідають три міста в Україні, з-поміж яких Харків та Запоріжжя. Северодонецьк цьогоріч став першим містом у маршруті. "Ми не можемо змінити життєві обставини дітей, які опинилися в складній ситуації. Але ми можемо відкрити дверцята для світла, що осяє все життя", — так визначили місію своєї організації клоуни-лікарі. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/misiya-klouniv-likariv-dodaye-svitla-v-zhittya-dit/>

17. **Міщенко І. Пройшли через злам у житті** / Іванка Міщенко // Уряд. кур'єр. — 2019. — 5 верес. (№ 169). — С. 12. *Проінформовано про виставку, котру організатори назвали символічно "На зламі", де представлено тринадцять тем, пов'язаних з порушенням прав людини на Сході України та з кардинальною зміною життя внаслідок конфлікту на Донбасі. Тут згадується 26 життєвих історій, і всі вони про те, як людина проходила крізь випробування. Зазначено, що правозахисники знайшли незвичний шлях до свідомості відвідувачів: виставка поєднує особисті історії постраждалих (у навушниках звучать їхні живі голоси) з інфографікою, щоб продемонструвати зміни, які відбулися в житті українського суспільства після 2014 року. Розповіді містять відверті свідчення людей, які пережили страх перед невизначеністю та війною, руйнування сімейних зв'язків, вимушену міграцію та життя у беззаконні. "Виставку можна назвати експериментом, оскільки ми намагалися створити такий простір, який допоміг би нам розповісти про страждання людей, котрі були втягнуті у збройне протистояння на сході України, — каже документаторка Наталія Каплун. — Ми хотіли розповісти саме про людський біль. Наша мета — шукати слова, завдяки*

яким створити історію гуманітарної катастрофи на Сході”. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/projti-cherez-zlam-u-zhitti/>

18. **Міщенко І. У Сєверодонецьку відкрито дитячий садок для особливих дітей** / Іванка Міщенко // Уряд. кур’єр. — 2019. — 31 серп. (№ 166). — С. 4. *Проінформовано, що з 1 вересня ясла-садок № 43 “Веселка” Сєверодонецької міської ради (Луганська область) розпочне роботу з малюками. Зазначено, що саме в цьому дитячому садку буде багато дітей з особливими потребами (інклюзивні групи) й що педагогічний та обслуговуючий персонал налаштований на реалізацію всіх інноваційних методик дошкільного виховання на сучасному рівні. Підкреслено, що відбудова закладу стала можливою завдяки Державному фонду регіонального розвитку, місцевому бюджету та коштам благодійників.* Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/u-syeverodonecku-vidkrito-dityachij-sadok-dlya-oso/>

19. **Мосейченко О. Для поранених бійців АТО провели риболовну терапію** / Олексій Мосейченко // Голос України. — 2019. — 6 верес. (№ 169). — С. 7. *Йдеться про те, що громадська організація “Обласна ветеранська спілка учасників АТО Рівненщини” організувала змагання з рибної ловлі поплавцевою вудкою, з метою допомогти демобілізованим учасникам АТО, які перебувають на лікуванні у Рівненському обласному госпіталі ветеранів війни у селищі Клевань Рівненського району, впоратися з психологічним навантаженням.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/321318>

20. **Трало Ю. Соціальний захист та пенсійне забезпечення ВПО** / Юлія Трало // Юридична газета. — 2019. — 27 серп. (№ 35). — С. 28. *Указано, що з початком збройного конфлікту на Донбасі однією з найскладніших проблем у сфері правового регулювання стала необхідність створення правового поля за умов, які до того часу не існували. Одним з найбільш актуальних залишається питання соціального забезпечення населення. Зазначено, що основними викликами сьогодення у питанні*

пенсійного і соціального захисту внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від конфлікту осіб є необхідність переходу від надання кризової "зрівняльної" допомоги до надання реальної допомоги особам, для яких вона є питанням виживання, а також "реституція прав", тобто відновлення тих прав, якими переселенці були наділені до початку конфлікту, та створення механізмів їх реалізації. Текст: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/socialniy-zahist-ta-pensiyne-zabezpechennya-vpo.html>

21. **Ярошенко Г. «Дика» рота /** Ганна Ярошенко // Україна молода. — 2019. — 7 верес. (№ 99). — С. 5. *Йдеться про подвиг бійців 8-ої Полтавської окремої автомобільної санітарної роти. Вони врятували приблизно 700 поранених і неушкоджених військовослужбовців. Наведено розповідь колишнього водія-санітара 8-ої Полтавської окремої автомобільної санітарної роти ЗСУ Ігоря Бернацького, який зазначив "... рота виконувала завдання лише там, де велися запеклі бої. Мій санітарний автомобіль тільки на «передку» подолав 7 тисяч кілометрів".* Текст: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/3503/188/136954/>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
11 вересня 2019 р.**